

УДК 330.341.1

Лободзинська Т.П.

Національний технічний університет України «КПІ»

СТАН І ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ ГАЛУЗІ

THE ENVIRONMENT AND THE PROBLEMS OF INNOVATIVE GOODS OF ELECTRICAL ENGINEERING INDUSTRY ENTERPRISES PRODUCTION

Проаналізовано стан і проблеми, пов'язані з переходом національної економіки до інноваційної моделі розвитку, визначено, що питання підвищення та забезпечення конкурентоспроможності інноваційної продукції підприємств набувають важливого значення в умовах економічної інтеграції України до світових процесів. Розглянута динаміка наукових і науково-технічних робіт, виконаних власними силами науково-виробничих організацій та підприємств України. Проаналізовано структуру витрат на інновації, зазначено певні тенденції фінансування інноваційних процесів, виявлено брак державної підтримки інноваційної діяльності підприємств електротехнічної галузі. Наведено результати впровадження нових розробок підприємств-виробників кабельно-провідникової продукції, обсяги її випуску та реалізації. Доведено необхідність активізації державної інноваційної політики, реалізації конкретних програм і проектів, замовлень та контрактів інноваційного характеру з метою розробки та впровадження конкурентоспроможних видів продукції та технологій.

Проанализировано состояние и проблемы, связанные с переходом национальной экономики к инновационной модели развития, определено, что вопросы повышения и обеспечения конкурентоспособности инновационной продукции предприятий приобретают важное значение в условиях экономической интеграции Украины к мировым процессам. Рассмотренная динамика научных и научно-технических работ, выполненных собственными силами научно-производственных организаций и предприятий Украины. Проанализирована структура расходов на инновации, отмечена недостаточная поддержка со стороны государства инновационной деятельности предприятий электротехнической отрасли. Приведены результаты внедрения новых разработок предприятий-производителей кабельно-проводниковой продукции, объемы ее выпуска и реализации. Доказана необходимость активизации государственной инновационной политики, реализации конкретных программ и проектов, заказов и контрактов инновационного характера, с целью разработки и внедрения конкурентоспособных видов продукции и технологий.

The environment and the problems, related to the national economy passing to the innovative model of development, are analysed. It is defined that the matters of increasing and providing enterprises innovative products competitiveness acquire an important value in the conditions of economic integration of Ukraine to the world processes. The dynamics of the scientific and technical studies, executed by the Ukrainian scientific and industrial organizations and enterprises own resources is considered. The structure of expenditures on innovations is analysed, the insufficient state support of innovative activity of electrical engineering industry

enterprises is marked. The results of the implementation of the new developments of enterprises-producers of cable-explorer products, the volumes of its issue and realization are brought. The necessity of activation of state innovative policy, realization of the certain programs and projects, orders and contracts of innovative character is proven, with the purpose of development and implementation of competitive types of products and technologies.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційна модель економічного розвитку, науково-технічні дослідження та розробки, високотехнологічне виробництво, конкурентоспроможність продукції, інноваційна продукція.

Вступ. В умовах економічної інтеграції України до світових процесів, що супроводжується системним реформуванням національної економіки, опираючись на принципи лібералізму та відкритості ринку, важливого значення набувають питання підвищення та забезпечення конкурентоспроможності національного виробництва. Зміна парадигми розвитку конкуренції з промислової на інформаційну, посилення її на внутрішньому ринку та виходу України на міжнародні ринки вимагають розробки концептуально нових підходів до забезпечення конкурентоспроможності виробництва стратегічно важливих видів продукції. У таких умовах електротехнічна галузь виступає одним з головних секторів економіки України, що відображає рівень науково-технічного прогресу країни, і багато в чому визначає розвиток інших галузей економіки. За ситуації, коли зовнішнє середовище стає все більш мінливим, підвищується значення системи внутрішніх умов у забезпеченні конкурентоспроможності продукції електротехнічних підприємств, вирішальним фактором чого є уміння формувати та ефективно використовувати інноваційний потенціал.

Теоретичні засади інноваційної діяльності розроблялися у наукових працях Й. Шумпетера, М. Туган-Барановського, М. Кондратьєва, С. Кузнеця, Р. Фатхутдинова. О. Алімова, Я. Базилюка, З. Борисенко, В. Геєця, В. Козика, Н. Курди, П. Перерви, Г. Ялового та інші.

Потреба підвищення конкурентоспроможності та виходу промислових підприємств із кризового стану вимагає формування такого типу розвитку економіки, який забезпечить її ефективне функціонування та зростання у майбутньому. Досвід розвинених країн показує, що таким типом розвитку є інноваційний. Економічний розвиток економіки країни залежить від рівня інноваційної діяльності кожного підприємства. Впровадження інновацій є головним рушійним чинником забезпечення ефективної діяльності як окремих підприємств, так і економіки країни в цілому[4].

Шляхи переходу національної економіки до інноваційної моделі розвитку залежать від наявних у країні складових інноваційного потенціалу, зокрема: мережі наукових організацій; насиченості економіки науковими кадрами та рівня їхньої кваліфікації, освіченості робочої сили; обсягів

фінансування наукової і науково-технічної діяльності; рівня інноваційної активності промислових підприємств і динаміки виробництва інноваційної продукції; наявності платоспроможного попиту на інноваційну продукцію. Особливо важливою є проблема забезпечення конкурентоспроможності нових, інноваційних видів продукції. Вихід їх на ринок сприяє розвитку інноваційної сфери, створює належні умови ефективного впровадження новітніх технологій у стратегічно важливих галузях економіки України.

Постановка завдання. Метою і завданням даної статті є аналіз стану і проблем виробництва інноваційної продукції підприємств електротехнічної галузі.

Методологія. Для вирішення завдань дослідження використано комплекс загальнонаукових методів, а саме: аналіз і синтез, статистичний аналіз, системний підхід, діалектичний метод пізнання, сучасні концепції інноватики, метод порівняльного та ретроспективного аналізу.

Результати дослідження. Світовий досвід розвитку сучасної економіки говорить про те, що сьогодні засоби зв'язку, транспорту та енергопостачання стають стратегічно важливою продукцією. Інноваційна продукція електротехнічних підприємств на сьогодні є вкрай необхідною для забезпечення функціонування значної кількості об'єктів народного господарства країни.

Сьогодні український ринок пропонує широкий вибір кабельно-провідникової продукції: від проводів для підключення побутової техніки до монтажу зовнішніх, внутрішніх силових та інших мереж.

Виготовлення кабельно-провідникової продукції нині є чи не єдиним сегментом електротехнічної галузі, що стабільно розвивається, та на сьогодні орієнтований на задоволення потреб внутрішніх споживачів. Він, зокрема, представлений: виробниками КПП, організаціями, що реалізують кабельно-провідникову продукцію, та споживачами цієї продукції — енергетичні, комунаційні, нафтогазові, будівельні та інші компанії.

На сьогодні асортимент підприємств-виробників кабельно-провідникової продукції включає: провід ізольований обмотувальний, кабелі коаксіальні та провідники коаксіальні, проводи та кабелі електричні низьковольтні та високовольтні, кабелі волоконно-оптичні та інші. Згідно статистичних даних в Україні у 2011 році налічується 52 підприємства-виробники кабельно-провідникової продукції, у т.ч. 11 підприємств випускають електричні проводи та кабелі на напругу більше 1000 В, серед яких провідними є ПАТ «Донбаскабель» (м.Донецьк), ТОВ Виробниче підприємство «Електротехніка» (м.Запоріжжя), ТОВ «Азовкабель-Донелектро» (м.Бердянськ), ПАТ «Завод «Південкабель» (м.Харків) (табл.1). Слід зазначити, що інноваційний саме кабель на напругу 110 кВ, 220 кВ, 330

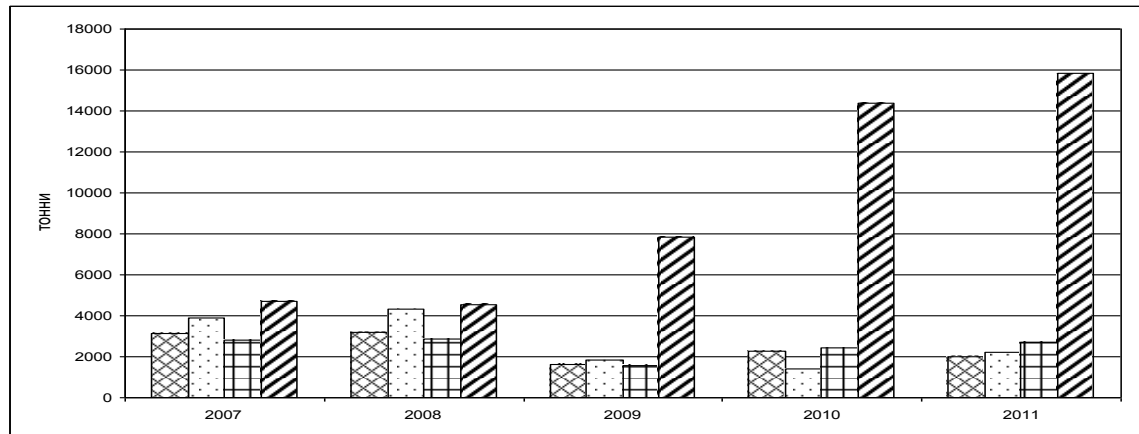
кВ, на сьогодні в Україні виробляє тільки одне підприємство – ПАТ «Завод «Південкабель».

Таблиця 1

**Підприємства-виробники електричних проводів та кабелів на напругу
більше 1000 В**

№	Назва підприємства, місце знаходження	Обсяг випуску кабельно-провідникової продукції на напругу більше 1000 В									
		2007		2008		2009		2010		2011	
		км	т	км	т	км	т	км	т	км	т
1.	ПАТ «Артемівський завод по обробці кольорових металів», м.Артемівськ	5	4	42	33	2	2	128	113	-	-
2.	ПАТ «Донбаскабель», м. Донецьк	844	3144	842	3208	422	1605	685	2275	548	1987
3.	ТОВ «Донецьк-кабель», м. Донецьк	15	40,4	22,2	33,5	7	15	6	22	18	74
4.	ТОВ Виробниче підприємство «Електротехніка», м.Запоріжжя	11630	3912	13090	4301	6622	1838	2952	1424	4284	2224
5.	ТОВ «Азовкабель-Донелектро», м.Бердянськ	733	2818	748	2866	440	1563	691	2409	838	2682
6.	ТОВ «Азовська кабельна компанія, м.Бердянськ	169	118	119	57	65	53	27	11	41	19
7.	ПАТ Одеський кабельний завод «Одескабель», м.Одеса	-	-	-	-	-	-	612	231	1521	409
8.	ПАТ Завод «Південкабель», м.Харків	5628	4695	5285	4519	2535	7857	3832	14353	4414	15845
9.	ПАТ "Завод Потенціал», м.Харків	15	26	-	-	4	7	-	-	-	-
10.	ТОВ «Пластис», м.Каменець-Подільський	20,5	0,7	-	-	15,3	0,89	-	-	156,6	11,5
11.	ТОВ «Кабельний завод», м.Каменець-Подільський	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-

Гістограма (рис. 1) відображає обсяг випуску кабельно-провідникової продукції на напругу більше 1000 В провідними підприємствами електротехнічної галузі у тоннах. Як бачимо, протягом останніх п'яти років, що аналізуються, лідируючу позицію займає досліджуване підприємство ПАТ «Завод «Південкабель».

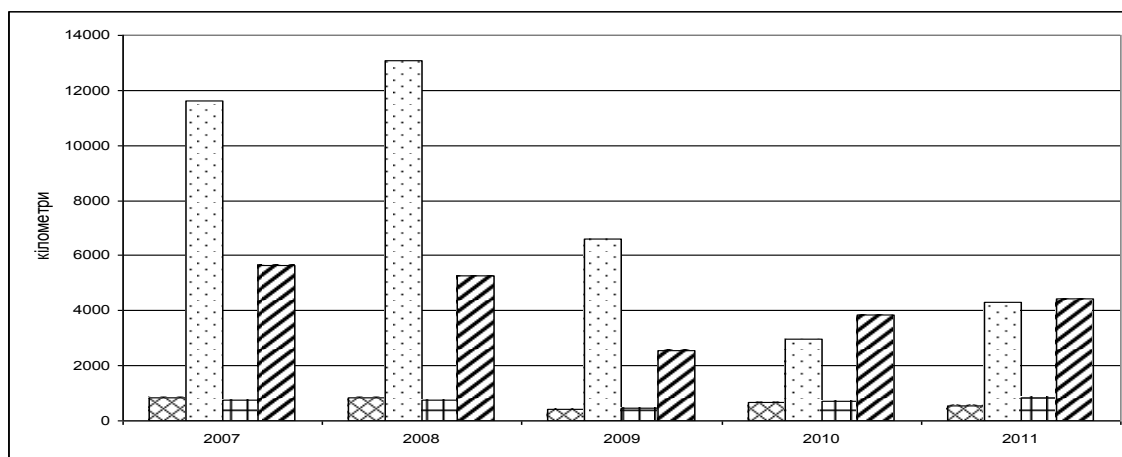
- - ПАТ «Донбаскабель», м. Донецьк
- - ТОВ Виробниче підприємство «Електротехніка», м.Запоріжжя
- - ТОВ «Азовкабель-Донелектро», м.Бердянськ
- - ПАТ «Завод «Південкабель», м.Харків

Рис. 1. Обсяг випуску кабельно-провідникової продукції на напругу більше 1000 В провідними підприємствами електротехнічної галузі, (тонни)

Обсяг випуску кабельно-провідникової продукції на напругу більше 1000 В, провідними підприємствами електротехнічної галузі у кілометрах відображено за допомогою гістограми (рис. 2). За результатами 2011 року ПАТ «Завод «Південкабель» виробило найбільшу кількість продукції, у т.ч. інноваційної, хоча загалом обсяги випуску на підприємствах, порівняно з 2007 роком, знизилися.

- - ПАТ «Донбаскабель», м. Донецьк
- - ТОВ Виробниче підприємство «Електротехніка», м.Запоріжжя
- - ТОВ «Азовкабель-Донелектро», м.Бердянськ
- - ПАТ «Завод «Південкабель», м.Харків

Рис. 2. Обсяг випуску кабельно-провідникової продукції на напругу більше 1000 В, провідними підприємствами електротехнічної галузі (кілометри)

У сучасних умовах господарювання важливе значення надається інноваційній діяльності, орієнтованій на розвиток наукового та виробничого потенціалу, на досягнення нової якості економіки через стимулювання фундаментальних та прикладних досліджень з подальшим впровадженням результатів наукових розробок у виробництво.

Про результати інноваційної діяльності свідчать обсяги наукових та науково-технічних робіт. Найбільшу частку загального обсягу займають науково-технічні розробки: 50% – у 2007 році, 48% – у 2008, 51% – у 2009, 53% – у 2010, 49% – у 2011 році.

Слід зазначити, що протягом досліджуваних років структура наукових та науково-технічних робіт майже не змінювалася, а щодо вартісних показників, аналізуючи статистичні дані, просліджуємо поступове збільшення загального обсягу наукових та науково-технічних робіт в Україні з 7 598 657,7 тис. грн. – у 2007 році до 11 746 346,6 тис. грн. – у 2011 році. У тому числі: фундаментальні дослідження за аналогічний період збільшилися з 1 514 488,9 тис. грн. до 2 229 371,6 тис. грн.; прикладні дослідження – з 1 222 655,1 до 1 975 460,1 тис. грн.; науково-технічні розробки – з 3 815 147,0 до 5 689 233,2 тис. грн.; науково-технічні послуги збільшувалися з 823 714,6 тис. грн. – у 2007 році до 1 568 239,1 тис. грн. – у 2011 році (рис. 3).

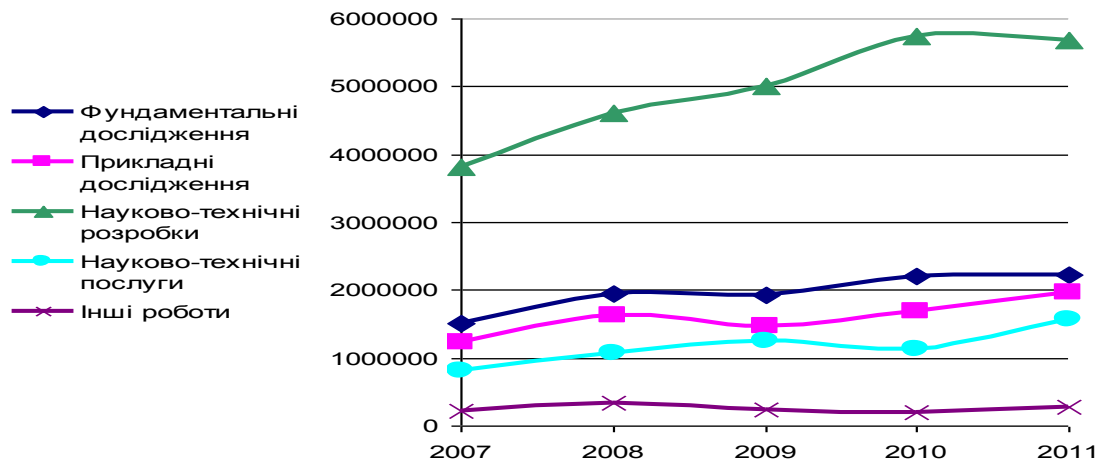

Рис. 3. Обсяги виконання наукових та науково-технічних робіт в Україні, тис.грн.

Однак, темпи втілення науково-технічних розробок у життя і масштаб їх використання залишаються незадовільними. Наприклад, розробки щодо виробництва кабельно-провідникової продукції протягом аналізованого періоду (2007-2011рр.) лише на одному підприємстві ПАТ «Завод «Південкабель» мають ринкове впровадження. Про це свідчать статистичні дані (табл. 2), аналізуючи які, констатуємо поступове зниження інноваційної

Таблиця 2

**Інноваційна активність промислових підприємств України
(у т.ч. підприємств-виробників КПП)**

Показники	Роки				
	2007	2008	2009	2010	2011
Кількість підприємств України, що ведуть внутрішні НДР	505	267	240	224	248
у т.ч. підприємств електротехнічної галузі	35	20	17	19	23
у т.ч. підприємств-виробників КПП	3	2	1	2	2
Кількість підприємств України, що ведуть зовнішні НДР	245	152	137	124	134
у т.ч. підприємств електротехнічної галузі	14	6	9	9	9
у т.ч. підприємств-виробників КПП	1	1	1	1	1
Кількість підприємств України, щодо ринкового запровадження інноваційної продукції	313	138	120	102	138
у т.ч. підприємств електротехнічної галузі	13	7	5	7	10
у т.ч. підприємств-виробників КПП	1	1	1	1	1

активності промислових підприємств за останні роки. Серед підприємств-виробників КПП лише одне, а саме ТОВ «Азовська кабельна компанія»

м.Бердянськ, Запорізька обл., протягом аналізованого періоду веде зовнішні науково-дослідні розробки і два підприємства: ПАТ «Завод «Південкабель», м.Харків та ПАТ «Промислове підприємство «Азовкабель», м.Бердянськ ведуть внутрішні НДР, щодо розробки інноваційних видів продукції.

Аналізуючи динаміку впровадження інновацій на промислових підприємствах України протягом 2007 – 2011 років, слід зазначити, що загальна кількість впроваджених інноваційних видів продукції на промислових підприємствах України після незначного зменшення у 2008 році, відносно 2007 року, до 2446 найменувань, збільшилася у 2009 році до 2685, показники за 2010 рік найнижчі – лише 2408 найменувань, а за результатами 2011 року кількість впроваджених інноваційних видів продукції збільшилася до 3 238 найменувань (рис. 4).

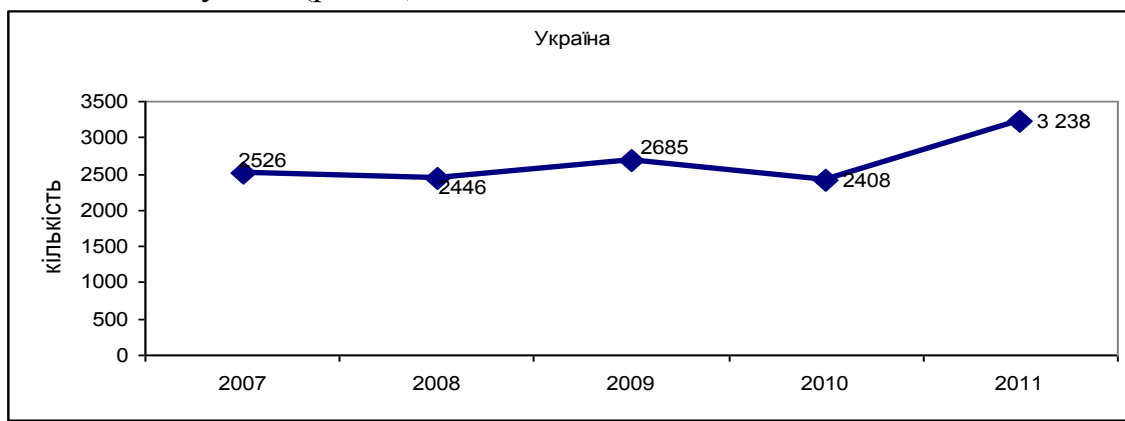

Рис.4. Впровадження інноваційних видів продукції на підприємствах України

Ситуація в електротехнічній галузі майже рівна, але й тут спостерігаємо, хоча незначне, але зниження кількості найменувань з 223 – у 2007 році до 205 – 2008 та 2009 роках і до 172 найменувань впроваджених інноваційних видів продукції у 2010 році, показник 2011 року має тенденцію зростання на 9 найменувань, порівняно з 2010 роком (рис. 5).

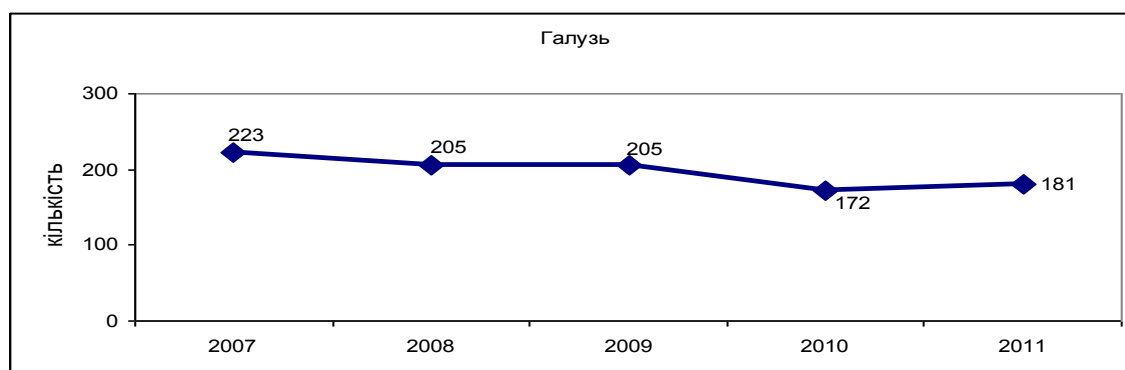

Рис. 5. Впровадження інноваційних видів продукції на підприємствах електротехнічної галузі

Щодо ситуації на підприємствах, що випускають кабельно-провідникову продукцію: після різкого зменшення кількості впроваджених інноваційних видів продукції у 2008 році, що є наслідком світової фінансово-економічної кризи, яка вплинула на рівень інноваційних процесів, намітилась тенденція до збільшення кількості впроваджених інноваційних видів продукції у 2009 році до 7 найменувань. А у 2010 році спостерігається зростання даного показника до 10 найменувань, що зберігається і у 2011 році (рис. 6).

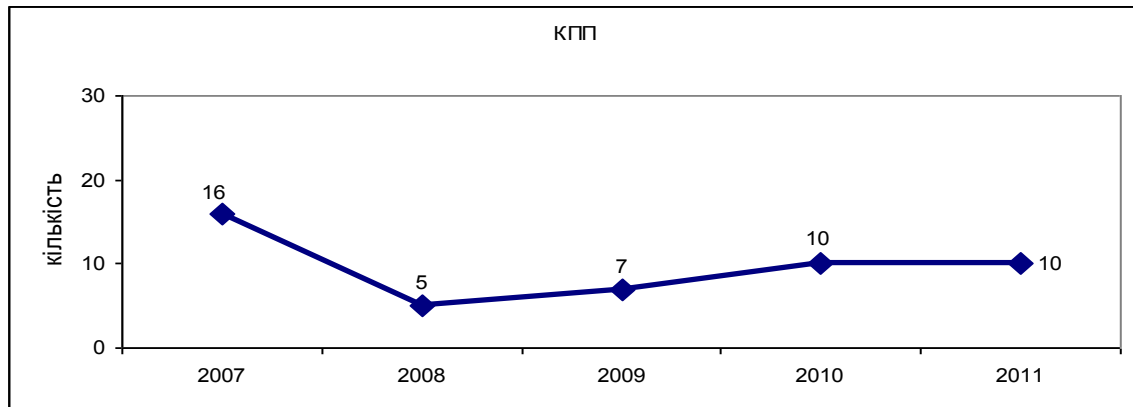

Рис. 6. Впровадження інноваційних видів продукції на підприємствах-виробниках кабельно-провідникової продукції

Також необхідно зазначити, що розробки щодо виробництва ізолюваного проводу та кабелю, виконані власними силами підприємств-інноваторів. Цей факт підкреслює відсутність зовнішнього інвестування підприємств-виробників кабельно-провідникової продукції.

Аналітичне дослідження інноваційних процесів у електротехнічній галузі, зокрема щодо розробки та виробництва кабельно-провідникової продукції, не буде закінченим та повним без розгляду їх інвестиційного забезпечення (рис. 7).

Аналіз структури витрат на інновації дає змогу виявити та зазначити певні тенденції фінансування інноваційних процесів, а саме: найбільшу питому вагу у загальному обсязі витрат на інновації займають власні кошти підприємств, що займаються інноваційною діяльністю. З одного боку це свідчить про повну зацікавленість та отримання результатів, що призведуть до збільшення прибутку; про аналіз потреб ринку; про стратегічний розвиток (за урахуванням інтеграції на світовий ринок), а з другого – про відсутність державної підтримки цього сектору електротехнічної галузі; про державне фінансування лише деяких етапів інноваційного процесу.

Друге місце серед джерел фінансування інноваційних процесів належить банківським кредитам. Цей момент необхідно розглядати з позицій підприємства та банку. З боку підприємства виконуються відповідні вимоги,

як позичальника, щодо отримання кредиту. Представлене підприємством банку цільове використання одержаних коштів підтверджує доцільність цього виду інвестицій, тобто отримання відповідної норми прибутку.

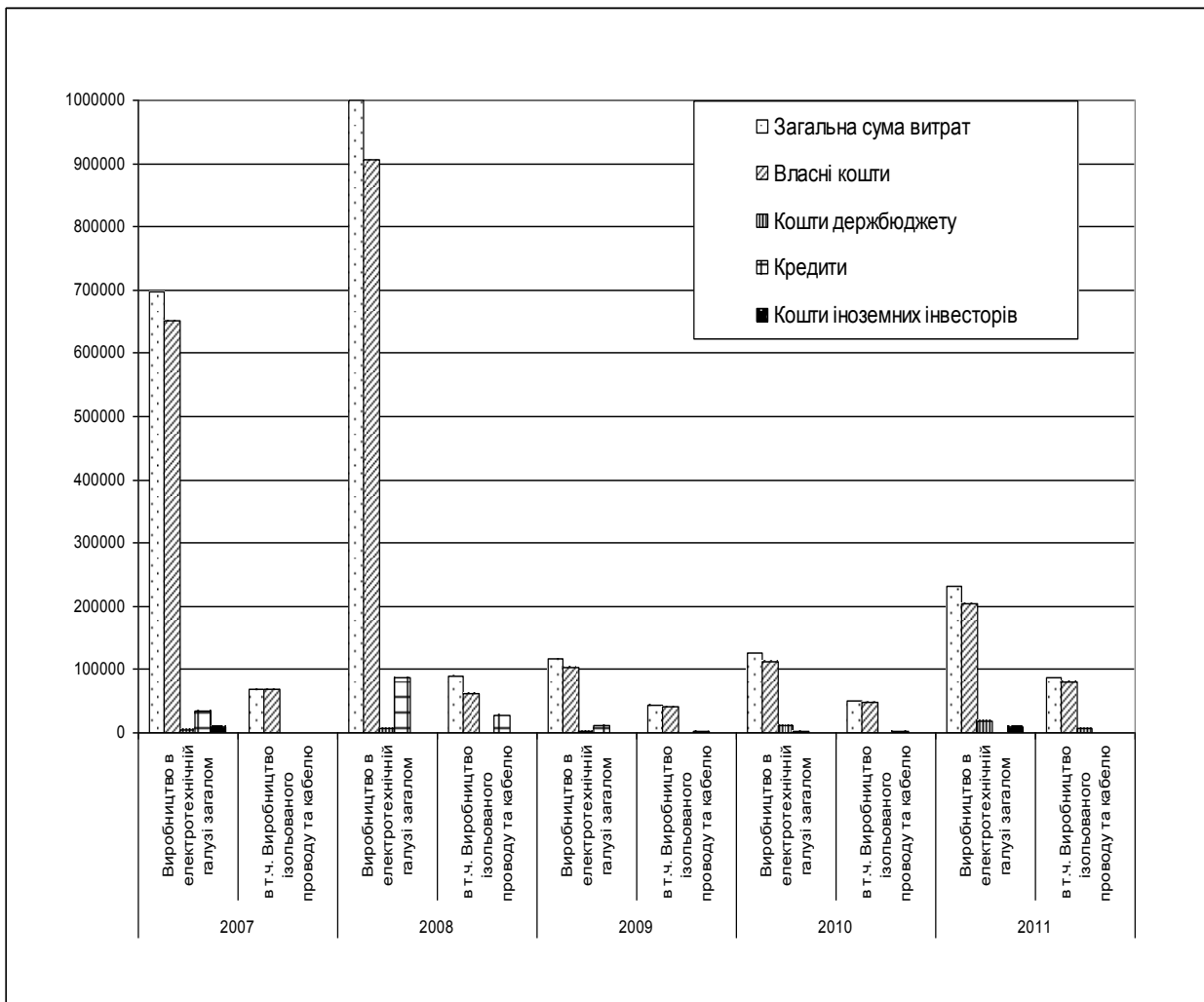

Рис. 7. Витрати на інновації підприємств електротехнічної галузі (тис.грн.)

Ретроспективний аналіз вищезазначених витрат відображає загальний фінансово-економічний стан, що потерпав від кризових процесів (кінець 2008р.–2009р.). Послаблення кризи відобразилося на обсягах фінансування збільшенням грошових надходжень.

Необхідно зазначити негативний момент у фінансуванні виробництва інноваційної кабельно-провідникової продукції – це брак таких джерел: кошти держбюджету, кошти вітчизняних та іноземних інвесторів, кошти інших джерел.

Значимість інвестицій у інноваційні процеси має прямий вплив на кінцевий результат – кількість впроваджених інноваційних видів продукції,

що підтверджується статистичними даними. Тобто, спостерігається пряма кореляційна залежність: інвестиції – впровадження.

Проведений аналіз щодо обсягів витрат на інновації підприємствами-виробниками кабельно-провідникової продукції приводить до висновку, що особливістю інноваційної діяльності електротехнічних підприємств є великий обсяг витрат на розробки, а також значні витрати і високий рівень ризику у разі виходу інноваційної продукції на ринок. На рис. 8 відображено витрати на інновації п'яти провідних підприємств-виробників КПП в Україні, що розробляють інновації.

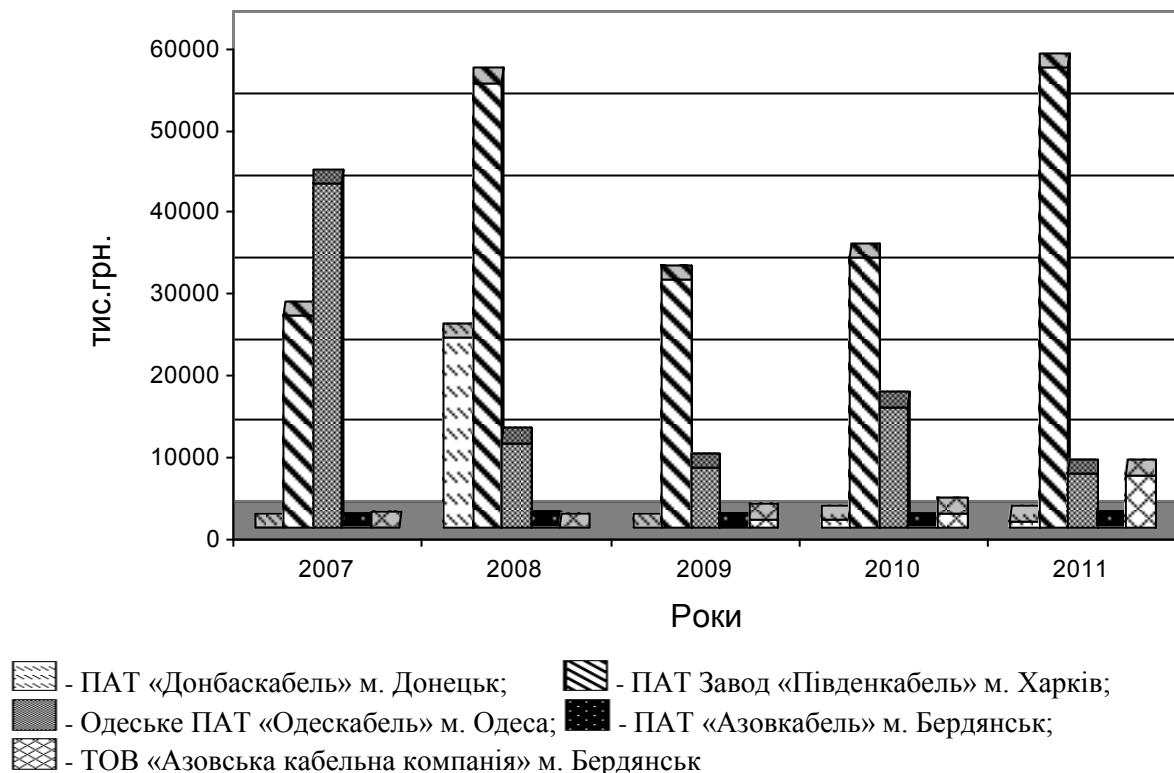

Рис 8. Витрати на інновації підприємств-виробників КПП

За п'ять років загальна сума вкладених коштів на інновації складає 341 050,6 тис. грн., у т. ч.: 200 191,4 тис. грн. – ПАТ «Завод «Південкабель»; 81 346,3 тис. грн. – Одеське ПАТ «Одескабель»; 25 237,1 тис. грн. – ПАТ «Донбаскабель»; 9 758,5 тис. грн. – ТОВ «Азовська кабельна компанія»; 348,2 тис. грн. – ПАТ Промислове підприємство «Азовкабель»; інші загалом – 24 169,1 тис. грн, серед яких власні кошти – 88,19 %, кредити – 9,9 %, кошти держбюджету – 1,91 %.

Аналіз джерел означених заходів надав можливість виявити брак зовнішнього фінансування саме на етапі розробки і виробництва інноваційної кабельно-провідникової продукції.

Отже, проведений аналіз повинен підкреслити для держави значимість цього сектору електротехнічної галузі, як одного із стратегічно важливих. Більш того, саме держава може вплинути на обсяг інвестицій у виробництво кабельно-провідникової продукції. І якщо за відсутністю державних коштів

цей сектор їх не отримує, то держава повинна надавати певні пільги та виступати гарантом під час отримання інвестицій від інших інститутів.

Фінансування наукової та науково-технічної діяльності загалом має дві складові: базове фінансування та програмно-цільове фінансування. Базове фінансування здійснюється для забезпечення державою можливості реалізації творчої активності науковця, як фізичної особи. Фінансуються пізнавальні та демонстраційні роботи. Індивідуальну творчу ініціативу узагальнюють та представляють перед державою академії наук, виступаючи як розпорядники коштів [3].

Програмно-цільове фінансування здійснюється Державним фондом фундаментальних досліджень, органами виконавчої влади (для забезпечення виконання своїх функцій та функцій підпорядкованих об'єктів державної власності), центральним органом виконавчої влади у сфері науково-технічної діяльності (фінансуються заходи для комерціалізації результатів демонстраційних робіт).

Для оцінки результативності інновацій в українській статистиці ідентифікують два рівні: нова для ринку та нова для підприємства продукція. Так, у 2011 році нову для ринку інноваційну продукцію реалізувало 260 підприємств, а нову тільки для підприємства – 882 од.

Частка нової для підприємства продукції у 2011 році становила 58,9% в обсязі реалізації інноваційної продукції, або 2,2% у загальному обсязі реалізації промислової продукції.

Частка продукції, що була новою або суттєво вдосконаленою для ринку, у 2011 році становила 41,1% в обсягах реалізованої інноваційної продукції.

Згідно статистичних даних, аналізуємо обсяги реалізованої інноваційної кабельно-провідникової продукції (табл. 3).

Таблиця 3

**Обсяг реалізованої інноваційної кабельно-провідникової продукції
(тис.грн.)**

Рік	Загальний обсяг реалізованої інноваційної КПП	Обсяг реалізованої інноваційної КПП, що є новою для електротехнічного ринку	Обсяг реалізованої інноваційної КПП, що є новою лише для підприємств
2007	2 889 997,2	178 351,1	89 807,0
2008	2 944 338,6	24 443,4	117 795,3
2009	1 977 890,8	63 636,9	27 770,6
2010	66 134,9	11 187,1	54 947,8
2011	75 826,6	36 811,3	39 015,3

Загальний обсяг реалізованої інноваційної кабельно-провідникової продукції, виготовленої на електротехнічних підприємствах України, зменшився з 2 944 338,6 тис. грн. у 2008 до 66134,9 тис. грн. у 2010 році – наслідок світової кризи, що почалася у другій половині 2008 року. За результатами 2011 року спостерігається незначне збільшення загального обсягу реалізованої інноваційної продукції – до 75 826,6 тис. грн. та інноваційної продукції, що є новою для електротехнічного ринку.

Обсяг реалізованої інноваційної кабельно-провідникової продукції, що є новою лише для підприємств, зменшився, порівняно з 2010 роком на 15 932,5 тис. грн., але є більшим, ніж у 2009 році (рис. 8).

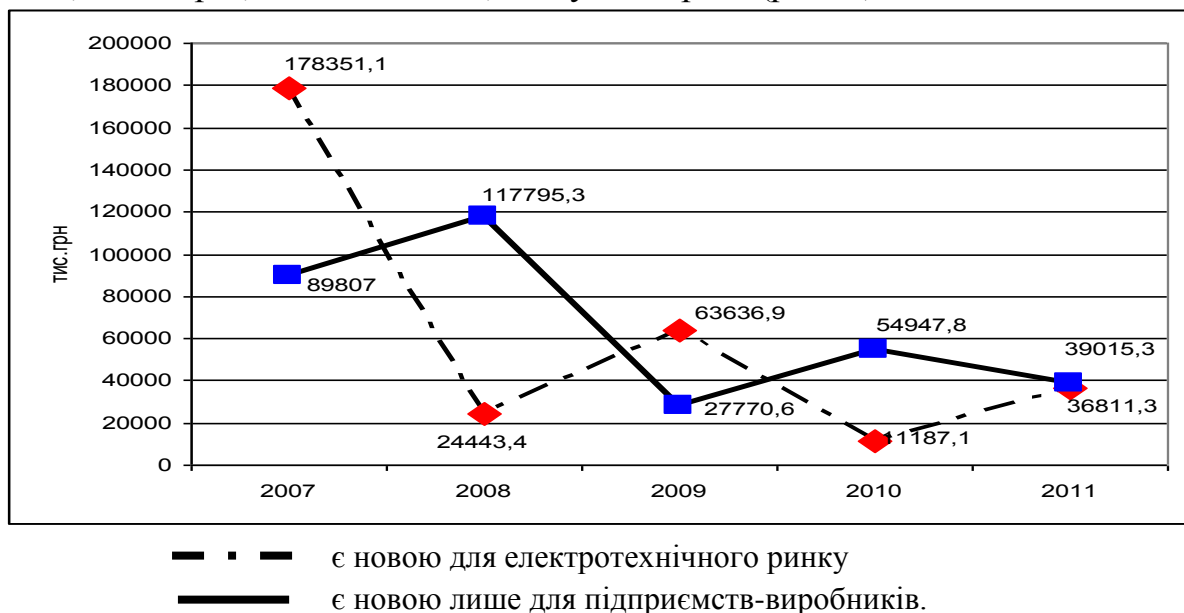

Рис. 8. Динаміка обсягів реалізації інноваційної кабельно-провідникової продукції, виготовленої на електротехнічних підприємствах України

Графічне відображення динаміки обсягів реалізації інноваційної кабельно-провідникової продукції дає змогу звернути увагу на деякі моменти. По-перше, це збереження негативної тенденції попередніх років, унаслідок кризи. По-друге, за рахунок інноваційних розробок підприємствами-виробниками на кінець 2011 року загальна динаміка була позитивною. Слід зазначити ще одну особливість, яку можна простежити під час аналізу динаміки обсягів реалізації інноваційної кабельно-провідникової продукції – невідповідність означених трендів. Така ситуація спостерігається коли інноваційний процес на підприємствах-виробниках має хаотичний характер і відбувається нерівномірно. Вплив на загальну динаміку обсягів реалізації інноваційної кабельно-провідникової продукції, що є новою для електротехнічного ринку, у наступному періоді прямопропорційно залежить

від обсягів реалізації інноваційної кабельно-провідникової продукції, що є новою лише для підприємств-виробників.

Усвідомлюючи важливу роль держави у розбудові інноваційно-інвестиційної моделі економіки, Уряд значно посилив складову державного бюджету, яка спрямована на розвиток пріоритетних галузей і сфер економіки. Серед головних акцентів державного фінансування: високотехнологічне виробництво, технічне переоснащення підприємств та енергозбереження.

Необхідність державного втручання у процес впровадження інновацій з метою виробництва конкурентоспроможної продукції електротехнічної галузі пов'язана з тривалістю науково-виробничого циклу, значними витратами та невизначеністю кінцевого результату. Ринок не може вирішити проблему довгострокових ризикових інвестицій, тому ці функції має взяти на себе держава.

Державне регулювання інноваційних процесів у виробництві електротехнічної продукції, що виступає формою реалізації інноваційної політики, являє собою сукупність економічних форм і методів впливу органів державного управління на даний вид діяльності, реалізацію конкретних програм і проектів, замовлень та контрактів інноваційного характеру з метою розробки та впровадження конкурентоспроможних видів продукції та технологій.

З метою підтримки національного виробника в межах відкритої економіки потрібне дієве стимулювання з боку держави внутрішнього ринку, сприяння освоєнню механізмів енергозбереження та структурної політики, захист високотехнологічного потенціалу та інвестиційного комплексу. Необхідна активна взаємодія держави з приватним сектором економіки з метою прискорення формування та утвердження національного капіталу. Його концентрація повинна бути зосереджена на вирішальних пріоритетах соціально-економічної політики [2].

Активізація фінансування вітчизняних інновацій та трансфер закордонних інновацій залежить перш за все від активних дій зі сторони держави: сприяння та підтримка підприємств, що займаються інноваційною діяльністю; гарантування та захист прав іноземних інвесторів; стабільне законодавство[4].

Аналіз інноваційних процесів та забезпечення конкурентоспроможності на підприємствах електротехнічної галузі дає можливість уявити всю їх складність та наявність значного кола проблем, вирішити які неможливо без підтримки держави на всіх етапах інноваційного процесу. Всі заходи у сфері забезпечення конкурентоспроможності продукції потребують належного ресурсного забезпечення (фінансового, інформаційного, трудового тощо).

Висновки. Наукова новизна даної статті полягає в аналізі стану та виявленні проблем виробництва інноваційної продукції електротехнічних підприємств. Отримані результати дозволяють розробити ефективні рішення при упровадженні заходів щодо удосконалення підходів до виробництва інноваційної продукції та забезпечення її конкурентоспроможності.

У статті здійснено діагностику стану та перспектив виробництва інноваційної продукції електротехнічними підприємствами і визначено, що на ринку кабельно-провідникової продукції посилюється конкуренція: великі компанії продовжують розвиватися (формують регіональні та роздрібні мережі); малі йдуть з ринку або об'єднуються; середні тримаються за рахунок індивідуального підходу до клієнтів. За останні декілька років у зв'язку з розвитком вітчизняного виробництва, частка продажів вітчизняної кабельно-провідникової продукції істотно зросла, проте попит на імпорتنу продукцію залишається досить стійким. Сучасний розвиток цього сегмента характеризується недостатнім рівнем забезпечення сировиною вітчизняного виробництва (до 75 % необхідної сировини імпортується), низькими показниками інноваційної активності підприємств, відсутністю стимулів для її підвищення, поступовим обмеженням виробництва алюмінієвого кабелю на користь мідного, зниженням якості сировини і матеріалів, статичною структурою наукових та науково-технічних робіт та ін. Оскільки темпи втілення розробок залишаються незадовільними, ринкове їх запровадження щодо виробництва кабельно-провідникової продукції має лише одне вітчизняне підприємство.

Проведений аналіз має практичне значення та повинен підкреслити для держави значимість цього сектору електротехнічної галузі, як одного із стратегічно важливих. Більш того, саме держава може вплинути на обсяг інвестицій у виробництво кабельно-провідникової продукції. І якщо за відсутності державних коштів цей сектор їх не отримує, то держава повинна надавати певні пільги та виступати гарантом під час отримання інвестицій від інших інститутів.

Література:

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Том 3. – Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. – К.: Фенікс, 2011. – 76 с.
2. Фінансово-економічні механізми інноваційно-інвестиційного розвитку України: [колективна наук. моногр. / О.А. Кириченко (наук.ред.)]. — К.: НАУ, 2008. — 252с.
3. Кухар В. І. Господарсько-правове забезпечення державної інвестиційної політики в Україні: [моногр.] / В.І. Кухар. — Х.: Фактор, 2009. — 207 с.
4. Ніколайчук А. Т. Сучасний стан та перспективи інноваційного розвитку промислових підприємств [Електронний ресурс] / А.Т. Ніколайчук // Вісник Хмельницького національного університету. — Режим доступу: <http://nikolaychuk.at.ua/news/2010-11-17-52>.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

